LII. évf. Mercurea-Ciuc (Csikszereda), 1940 junius 9 23 szám.

Proprietară:
Văd lui LUDOVIC VÁKÁR

Inreg. la Tribunalul Ciuc, sub Nr. 11940—1938. Dos. No. 27.

CSIKI LAPOK
(ZIARUL CIUCULUI)

Redactor responsabil:
VICTOR RÉSZEGH
Inginer-Agronom

A felcsiki községek székely lakóssága hódolattal ünnepli Márton Áron főpásztort.

Márton Áron püspök felcsiki bérmakörutjának mindennapi állomása, napja: vörösbetüs ünnepe a hithü székely népnek. Már érkezése előtt napokkal szolid izgalomban remeg az egész falu. Ősei hagyományaihoz való törhetetlen ragaszkodásával, a tőle telhető legszebb, legjobb és legszivesebb fogadást igyekszik megrendezni főpásztora részére egyházi vezetői irányitásával. Versenyre kelnek az oltmenti székely kis falvak egymással: mindenfelé virágos diszkaput emelnek, fiatal nyir- és fenyő fasort létesitenek az ut mentén a lakósok, virág boritja a ragyogóan tiszta templom oltárait, de minden disznél, virágnál drágább és kedvesebb mindenütt az egyházi zászlók alatt összegyült, ünneplőbe, ősi székely viseletbe öltözött gyermekek, ifjak, leányok, asszonyok és férfiak élő, eleven szines sorfala a diszkaputól a templomig vezető uton, mert a csillogó szemekben ragaszkodó szeretet, meghatottság, büszkeség, hüség és hála öszinte mosolyognak, hogy eljött a jóságos főpásztor az ők kis falujokba is a bérmálás szentségének kiszolgáltatására, vigasztalást, megnyugvást, erősebb hitet, kitartóbb reménységet és tevékenyebb szeretetet hirdetve.

Boldogok azok, kik a főpásztor közelébe férkőzhetnek és megcsókolhatják apostoli gyürüjét. Édesanyák magasra tartják kicsinyeiket: hadd lássák ők is a jó főpásztort és legyen kiről meséini éveken át mindaddig, mig ujólag el nem jön a következő püspöklátogatás ideje. Elfelejti a lakósság a mai robotos, küzdelmes élet mindennapi nyügét legalább egy pillanatra... A püspök látása nagyobb biz osságot és bátorságot önt az emberekbe. Felébreszti a katholikus kötelességérzetet vallás, templom, iskola iránt. Megnöveli a vallási és faji öntudatot. A főpásztor apostoli szavaira pedig szép és nagy elhatározások fakadnak a lelkekben... Termékeny talajba találnak a szárnyaló szónoklatoknak lélekbarázdákba hulló igemagjai és boldog kipirult arcok tanusitják, hogy zsendül a gelymes, zöld vetés az emberszivekben...

Junius hó 1-en városunk leányegyházközségébe: Zsögödbe látogatott el a főpásztor. Kiséretében volt ezuttal is Adorján Károly kanonok, egyházi főtanfelügyelő, dr. Csipak Lajos kanonok, szemináriumi regens és Ferencz Béni püspöki titkár, valamint Biró Ferenc főesperes és László Dénes segédlelkész. A városból is sokan megjelentek a főpásztor fogadására. Az egyházközség itt is virágos diszkaput állitott és nyir- és fenyő fasort létesitett egész a templomig. A főpásztort a diszkapu alatt Gál Lukács megyebiró lelkes beszéddel üdvözölte, majd Tőke Imrike mondott verses köszöntőt és nyujtott át gyöngyvirágcsokrot. A főpásztor gyalogosan tette meg az utat a templomig, ahol Biró Ferenc főesperes fogadta nagyszámu papság élén. A templomban Salló Albert kántortanitó betanitásában üdvözlő dalt énekelt a gyermekkar fegyelmezetten. A püspök ezután nagy papi segédlettel szentmisét mondott. Evangéliumkor Adorján Károly kanonok tartott nagyhatásu beszédet, vázolva, milyen hatásköre van a püspöknek és mi a látogatása célja. Mise végeztével a főpásztor is beszélt és közvetlen szavaival itt is elhintette a vigasztalás lelki magvait, majd a templomkeritésben 153 gyermek részére szolgáltatta ki a bérmálás szentségét. Bérmálás után ismét beszédet mondott a megbérmáltaknak és a hiveknek.

Ezután hittanvizsgára szólitotta fel az iskolás gyermekeket. A gyermekek László Dénes segédlelkész kérdéseire meglepő felkészültséggel feleltek. A főpásztornak az iskolás gyermekekhez is volt pár kedves szava és mindenkiket emlékérmecskével, illetve szentképpel ajándékozott meg.

Hittanvizsga után fogadás volt Sallő Alajos volt egyházgondnok lakásán. A Leány- és Legényegylet üdvözölte a főpásztort, mely után Biró Ferenc főesperes beszélt az egyházközség és hivei nevében. A fogadás után az egyháztanács társas ebédet adott az iskola nagytermében, a főpásztor tiszteletére. Az ebéden résztvett Drimba megyefőnök képviseletében Bencze Béni, a megyei közigazgatás főnöke, Szász Gerő polgármester, Kosán Imre gazdasági felügyelő, Tőke Béni városi főjegyző, Gál János mezőgazdasági tisztviselő, stb., mind a falu szülöttje, az egyháztanács teljes számba valamint a hivek közül is mintegy ötvenen. A püspök láthatólag jól érezte magát. Mindenkit személyesen keresett fel és mindenkihez volt pár kedves szava.

A főpásztort több szülő arra kérte, hogy gyermekei részére adományozott szentképre irja rá a nevét. A főpásztor mosolyogva teljesitette kérésüket és a szülők boldogan tették el emlékbe az „autogram"-mal ellátott szentképet. Volt is irigykedés azok részéről, akik nem kértek és igy nem kaptak névaláirást. Hát igértek „felárat" is az aláirt képekért.

Junius 2-án, városunkban bérmált a püspök. Hogy minél többen résztvehessenek a főpásztori misén: tábori oltárt emeltek a templomkeritésben. Szentmise után ugyancsak a főpásztor mondott magasan szárnyaló beszédet a mai katolikus ember kötelességeiről, hivatásáról családjával, vallásával és fajával szemben. Utána Adorján Károly kanonok ismertette a bérmálás szentségének kiszolgáltatásával kapcsolatos tudnivalókat.

Ezután a püspök mintegy 300 gyermek részére osztotta ki a bérmálás szentségét. Mélyen megható volt, amint a 90 éves Kalamár János gazdálkodónak osztotta ki a főpásztor a szentséget. Bérmakeresztapja Pál Ferenc, maga is 74 éves polgár volt. Bérmálás után beszélgetést folytattunk a Bosznia okkupálásánál is résztvett öreg szikulussal, aki még jól birja magát.

— Megtörtént az a csoda, hogy a keresztapa fiatalabb, mint a bérmakeresztfiu. Most már, hogyan szólitja a keresztapját?

— Én-e, én éppen ugy, mint eddig, Ferenc „fiam", mert hogy igen jól vó'nánk egymással. Aztán hol kaptam vo'na én nálamnál idősebb keresztapát? Nincs igazam?

— Abba bizony igaza volt Kalamár bácsinak.

— Mit vesz en bérmajándékképpen a „keresztfiának?" — kérdeztük Pál Ferencet.

— Pár liter jó bort és néhány csomag pipadohányt vettem, mert még nagy embere az öreg a pipának és a jó bornak. Aztán ketten beszopogatjuk s azután is kedvibe járok, hogyan én is tudok.

Bérmálás után tisztelgés vo't a plébánia kertjében. Drimba I megyefőnök nevében Jurca Octavian főszolgabiró a megye, Szász Gerő polgármester a város, Takács Lajos v. banktisztviselő a református egyház, Dr. Kolumbán József ügyvéd a Magyar Népközösség, Papp János főgimnáziumi igazgató az intézet tanári kara és ifjusága, dr. Gál József ügyvéd a Katholikus Népszövetség, dr. Nagy Béniné az Oltáregylet és Szociális Misszió, Buzás Becike a leányifjuság, Nagy Rezső főgimnáziumi tanár a legényifjuság és végül Csiby Károly egyházgondnok az egyházközség képviselőtestülete nevében üdvözölte a főpásztort, aki minden egyes üdvözlésre külön-külön válaszolt.

Junius hó 2 án délután 5 órakor bucsuztatta a város hivőközönsége a főpásztort, aki Taplocza községbe ment át megszokott kiséretével. A diszkapunál Xantus László községi biró fogadta. Bár szakadt az eső, mégis nagy számban jelentek meg a hivek. A főpásztor a plébánián egyházi rubába öltözködött és Adorján Károly kanonok, Biró Ferenc főesperes, Ferencz Béni titkár, P. Hajdu Leander, P. Bejamin, Gál Tamás esperes és Felcser Miklós plébános kiséretében a templomba sietett. Az ajtóban Márkos Endre plébános emelkedett szellemü, mély hatást keltő beszéddel nyujtotta át a templom kulcsait, melyet a főpásztor elismerésének és megelégedésének kifejezése mellett visszaadott.

A templomban Tompos Sándor kántor-tanitó vezényletével szép énekkel fogadta az ifjusági énekkar a főpásztort. A főpásztor vecsernyét mondott, mely után rövid beszédben köszönetet mondott a szép fogadtatásért valamint a gyönyörü szép, gondozott, a környéken páratlan templomért. Utána Ferencz Béni püspöki titkár beszélt a püspöklátogatás jelentőségéről és céljáról.

Junius hó 3 án reggel 9 órakor a piros szegfüvekkel felékesitett csoda szép főoltár előtt püspöki nagy misét mondott a főpásztor. Ugyancsak ő mondott szentbeszédet is. Ismételten elismerését és köszönetét nyilvánitotta a templom, iskola és plébánia példás mintaszerü gondozásáért és az ősi hagyományok megőrzéséért. Rámutatott azonban a csökkenő gyermekáldás sulyos és végzetes következményeire is. A templomkeritésében kiszolgáltatott bérmálás során 243 an részesültek a Szentlélek Isten megerősitő malasztjában.

Bérmálás utjában a plébánia kertjében is iskolás gyermekek nevében Vágási Mária, Vágási József és Benedek Klári, az egyházközség nevében Györgypál Gábor egyházgondnok, a legényifjuság nevében Csedő Péter, a leányifjuság nevében Gál Iluska, a tantestület nevében Ambrus Endre állami igazgató-tanitó és az Oltáregyesület nevében Száva Lukácsné köszöntötték a főpásztort, aki ezuttal is minden üdvözlésére külön válaszolt. Kiemelte a példás hitéletet, a templom és iskola szeretetét és ismételten köszönetet mondott a lakosságnak, mely d. u. 5 órakor hangos üdvrivalgással bucsuztatta szeretett főpásztorát, kinek következő állomása Csicsó község volt.

A diszkapunál Benedek Péter községi jegyző fogadta a főpásztort, majd Szabó Akos, Antal Juliska iskolás gyermekek és a két éves László Ildikó köszöntötték a püspököt, aki itt is emlékérmekkel ajándékozta meg a gyermekeket.

Albert István.

Salamon Gizi női-szabó varrodáját ujra megnyitotta Csikszeredában, a volt Imre cukrászda helyiségeiben (a kőhid mellett).

Utban az ég felé. VII.

5. Kedvenc ékszerem: a rózsafüzér.

Velünk született lelki véreegénységünk, hogy nagyobbak akarunk lenni s szeretünk feltünni. Ezt célozza ruháskodásunk, egész társadalmi s egyéni berendezkedésünk. Hogy mennyire tényálló igazság ez, nem kell messire mennem, nem nyitok be a flottul bebutorozott szobákba-termekre, elég ha az embernél maradok, annak is csak a felső törzsénél. Az aranykeretü lorgnettevel a kézben, brilliáns fülbevalók, drága gyürük az ujjakon, vagyont érő aranyabroncsok a csuklón, mind azt kiabálják szertezét a nagyvilágba: nézzétek, milyen gazdag vagyok, egész ékszerkiratokat hordok magamon. Sok tekintetben igaza is van. Önkénytelenül megnyilatkozik a csalhatatlan belső énje: külsőre rám sokat ad, azért külsejét tele aggatja butonokkal, hogy mutogassa értékét. De ez még valamit elárul. Mit? Hogy a benső értékek parlagon hevernek, nem törődnek vele, engedik elértéktelenedni. Felős, hogy az ilyen külső értékekkel tele tüzdelt ember Diogenes szerint minden vagyonát magával hordja, cipeli. Késsel foghatókba helyezi az értékeket, azért a belsőkre nem ad semmit.

Milyen balga felfogás ez! Egyik kinai megállitotta aranyban-ezüstben pompázó gazdáját, hogy kincsei ragyogó fényébe tekinthessen s hálás hódolattal köszönte meg ezt az élvezetet, mely a legnagyobb boldogságot adott neki. Hát ez boldogság? Teher annak, aki viseli, mert gondot ad: félelmet, mikor veszti el, vagy válik meg tőle; teher annak, aki nézi, mert megvakitja, igényeit felcsrófolva s eddigi életmódjában boldogtalanná, elégedetlenné teszi.

Ezek az ékszerek, kölöntyük sulyos nehezékek az ember életében: eltéritik az igazi céltól, mindig csak a muló földre irányitják tekintetüket. Pedig a halállal mindez véget ér.

A legszebb ékszer a kézen és kézben a rózsafüzér, a szentolvasó. Összeköti gondolatunkat, lelkünket, életünket Jézus és Szüz Mária életével. Magas régiókba emeli a fantáziát és érzelmet, hol az út pora s az ucca zaja nem kisért és nem bánt. Mennyire megnyugtató az olvasó gyermek-felnőtt, nő-férfi, élő halott kezében. Csodálatos módon az emberi szivből előcsalja a szeretet s hálás ragaszkodás rózsáit s csokorba is füzi. Régente a szántóvető az ekeszarván kezében szorongatta az olvasót, O'Connel ir képviselő az országgyülésen a szünetek alatt egy oszlop mögé bujva, imádkozta az olvasót, Hunyadi János kardja markolatjába hordotta a rózsafüzért, mikor Krisztus hitéért harcolt, Cauchyról, a világhirü matematikusról feljegyezték, hogy utközben kocsijával felfordult, mikor feikelt, első szava feleségéhez ez volt: hol is hagytuk el az olvasót? Mondjátok, nem szépen gondolkodtak ezek s nem helyesen cselekedtek-e? Jobb világot értek s ők is boldogabbak voltak. A mai ember kezdje ezeket utánozni, próbálja meg, megváltozik a világ képe is! Giovanni Bovio nápolyi hitetlen tanár este haza jövet, látta, hogy édesanyja olvasót imádkozik. „Mire jó az a játékszer a kezedbe? Ugyan dobd el!" — mondá. Az anyóka letette: „Fiam, teljesitem kérésedet, eltezem az olvasót, de mondd, adhatsz valami jobbat helyette?" — kérdezte. Erre megcsókolta anyja kezét a hitetlen tudós s visszatette az örögedő kézbe a rózsafüzért, mert belátta, hogy nem tud jobbat adni anyjának.

Lavalière Éva is mikor megindult az igazi uton az ég felé, kezébe vette a rózsafüzért, ez lett kedvenc ékszere, mert erről ráismernek s megismerik: Jézus s az ő édes Anyja: Mária. *Kőrösi Lajos.*

A nemzet hangja.

Zeirai Miklós irta

„Nyelvünk alkata" cimü tanulmányában:

Száz évvel ezelőtt igy nyilatkozott a csodálatos nyelvtehetséggel megáldott Mezzofanti: „A magyarok, ugy látszik, még nem tudják, micsoda kincs lakik nyelvükben". Talán csakugyan nem tudjuk még, de érezzük már. Annyit azonban tudni is tudunk róla, hogy két szervesen összefonódó erő táplálja, élteti, neveli: a hagyományozott eredetiséghez való hüséges ragaszkodás és az alkalmazkodás, a korlátlan fejlődés képessége. Hogy pedig érezni mit érzünk, annak tolmácsolására gyenge a szavam. Ravasz Lászlóval mondom tehát: „Igen, nekünk a nyelvünk nagyobb kincsünk, mint a *földünk*, mert *régibb s akkor is él*, amikor *már a föld nem a miénk.* Nagyobb, mint a történelmünk, mert a történelem a nyelvben elfér, de egy nyelv nem fér el a történelemben. — Igazán közös kincsünk: az egyetlen nemzeti vagyon, amelyből a szegény embernek is éppen annyi jut, mint a hercegnek s csak annak nincs belőle semmije, aki maga dobta el magától. Titkos jegy, amelyben minden bábeli zürzavarban egymásra ismerünk, cimer, amelyet büszkén hordozunk az emberi szellem mérkőző porondján. Bástyánk, védelmi rendszerünk, szent kapunk, amelyik menedéket nyujt és otthonunkat jelzi.

Az uj román külügyminiszter ünnepélyes beiktatása.

Junius hó 3-án délben ment végbe a Struza-palotában Ion Gigortu mérnök, az uj külügyminiszter beiktatása, Grigore Gafencu volt külügyminiszter, a minisztérium egész személyzete s a külföldi és román sajtó képviselői jelenlétében. Gafencu a következő beszédet mondta:

— Harmadik izben veszek bucsut Önöktől és ettől a háztól, amelyhez ezekben a nehéz pillanatokban, román gondolataim és gondjaim kötve tartanak. Az idő nem alkalmas a sok beszédre. Csupán megakarom köszönni Önöknek azt a bizalmat és szeretetet, amelyet irántam tanusitottak s amellyel segitettek engem abban, hogy szorgalommal és becsülettel teljesithessem kötelességemet a király és haza iránt. Köszönetet mondok főleg legközelebbi munkatársamnak, Creţeanu és Grigorcea uraknak, akiknek hozzáértése, gyakorlata és barátsága támaszt nyujtott nekem minden körülmények között. Meg vagyok győződve, hogy ugyanolyan bizalmat és ragaszkodást tanusitanak majd utódom, Gigortu miniszter ur iránt, aki a hozzáértés és hazafiasság legkitünőbb tulajdonságaival vezeti tovább külpolitikánkat állandó és természetes vonalán. Valamennyien tudjuk és érezzük, hogy ettől a külpolitikától függ jórészt az ország biztonsága és jövője. Ezért kicsik és nagyok, közeliek és távoliak, gyülekezzünk körülötte, követve Őfelsége, az Uralkodó magas ösztönzését és hittel szolgálva az országot és az Uralkodót.

Gigurtu külügyminiszter a következő szavakkal válaszolt:

— Uraim köszönetet mondok Gafencu miniszter urnak szives szavaiért. Gafencu miniszter ur tevékenysége igen jól ismert. Nagyon nehéz időkben vezette ezt a minisztériumot tökéletes tehetséggel, hozzáértéssel és eréllyel. Tevékenységével biztositotta az annyira ohajtott nyugalmat és jó megértést az ország összes szomszédaival. Ma az ő kezeiből veszem át a külügyminisztérium vezetését. Tevékenységem céljai állandó céljai külpolitikánknak, amelyet Őfelsége a király legmagasabb vezetése alatt folytatunk s amelyet annyiszor leszögeztünk: a béke, a függetlenség és az ország határainak védelme, az összes népekkel s főleg a szomszédainkkal való jó egyetértés keretében. Ez a politika a megértés és alkalmazkodás szellemét kivánja meg s irányát nemzetünk életérdekei, földrajzi helyzete és történelmi fejlődése jelöli ki. Az a szerep, amelyet a gazdasági kérdések játszanak ma minden politikai téren, reám nézve, aki élénken tevékenykedtem gazdaságilag, egy okkal többet jelent arra, hogy ezeknek a hérdéseknek kellő figyelmet szenteljek. Ennek a politikának a szolgálatába állitom minden erőmet.

— Boldog vagyok, hogy ebben a magas tisztségben, amelyre az Uralkodó Őfelsége bizalma kiválasztott, magam körül találom azokat a bevált és kitünő munkatársakat, akiknek közreműködésére számitok, amint számitott elődöm is.

Végleges befejezést nyert a majdnem husz éves EMKE per.

A Gróf Kun Kocsárd által alapitott algyógyi földmives-iskola ingatlanait annak idején kisajátitották. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE), mint tulajdonos minden követ megmozgatott, hogy ha már a kisajátitást nem lehet megtámadni, legalább a való értékét itéljék meg a biróságok. A hosszas pereskedés majdnem husz évig tartott, mig most 1940 évi május hó 22 én a bucuresti Semmitőszék végül is véglegesen kimondta, hogy elutasitva a táblai döntés ellen benyujtott felebbezéseket, a táblai 4 milliós kártalanitási összeget jóváhagyta s ezzel most már véglegesen befejezést nyert ez a majdnem husz esztendős hatalmas per.

Az algyógyi EMKE-birtok története.

Gróf Kun Kocsárd algyógyi nagybirtokos az Algyógy és a szomszédos községek határában fekvő 1813 holdas birtokát a rajta lévő emeletes, 48 szobás kastélyával 1889 évben azzal a kikötéssel hagyományozta az *Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet-re*, hogy azon a tulajdonos EMKE földmives-iskolát létesitsen és tartson fenn.

Az EMKE a nemes főur hozzájárulásával ezt a feladatot ugy oldotta meg, hogy az időközben még másoktól vásárolt egyéb ingatlannal együtt 1890-ben kezelésre átadta a magyar államnak azzal a feltétellel, hogy a hagyományozó intencióinak megfelelően azon az állam földmives-iskolát tartson fenn 1930 ig, amikor is azt át kell adnia teljes berendezéssel együtt az EMKE-nek. Az erre vonatkozó szerződések még gróf Kun Kocsárd életében készültek el s igy létesült 1890-ben az algyógyi földmives iskola.

Uralomváltozás és kisajátitás.

A háboru utáni uralomváltozással az algyógyi iskola és birtok a román állam kezelésébe és használatába ment át. Az Emke a szerződés alapján arra kérte az államot, hogy a szerződés lejártával 1930 ban az iskolát a birtokkal együtt ujból adja át az EMKE nek. A közbejött földreform törvény végrehajtása során azonban az iskola birtokaiból 1457 holdat kisajátitottak, csak a belsőséget, parkot, kerteket és kevés szántót hagyva meg 156 hold terjedelemben s ezen kivül 200 hold erdőt. A kisajátitás alkalmával a dolog még ugy nézett ki, hogy a meghagyott 356 holdon a szerződés lejártával 1930 tól kezdődően az EMKE tovább is fenntarthatja messze földön hiressé vált magyar földmives-iskoláját. Az EMKE folytonos kérelmezése és ellenzése ellenére, 1930 december 13 án azonban az 1922 évben még meghagyott 356 hold földet az összes épületekkel együtt a Comitetul Agrar kisajátitotta s ezzel véglegesen megpecsételődött a magyar földmives-iskola sorsa is.

Ezen utólag kisajátitott birtokért és épületekért elsőfokon az algyógyi járásbiróság csupán 500 000 lej névértékü állampapir kártalanitást állapitott meg az EMKE részére 1932 április 5-én hirdetett 5—1932 számu határozatával. Ez ellen az EMKE felebbezést nyujtott be a dévai törvényszékhez.

1934 február 17-én hirdetett itéletében az 500 000 lej helyett, az 1930-ban kisajátitott 356 hold föld és épületekért 3,280,173 lej névértékü állampapir-kártalanitást állapitott meg.

A törvényszék itélete ellen ugy az állam, mint az EMKE a táblához felebbeztek, amely két izben is helyszini szemlét tartott, a legutóbbit a teljes táblai tanács részvételével s a szakértők ujbóli meghallgatása után 1937 november 11-én hozott itéletével a törvényszéki kártalanitási összeget négymilliótizenháromezerkétszázhetvenhárom lejre emelte fel.

A Semmitőszék végleges döntése.

Ezt az összeget az állam tulsoknak s az EMKE kevésnek tartotta s ilyen okból a táblai itéletet mindkét fél megfelebbezte. A bucuresti Semmitőszék, mint végső fórum az ügyet éveken át tárgyalta, mig végre 1940 május 22 én hozott itéletével jóváhagyta a Tábla által megállapitott 4 013 273 lej névértékü állampapirkártalanitási összeget, elutasitva a táblai itélet ellen beadott felebbezéseket s ugyancsak az EMKE javára 10 000 lej perköltséget állapitott meg.

Ötven éve szolgálja Sándor József az EMKÉ-t.

Amikor erről a perről irunk, nem feledkezhetünk meg Sándor József volt szenátorunkról, a magyarság élharcosáról, aki nagy tehetségével, mint az EMKE akkori titkára résztvett az adományozás s az iskola létesitése körüli munkában s aki azóta is — aminek immár ötven esztendeje — állandóan résztvett eme kulturális intézményünk munkájában, annak irányitásában és vezetésében. Pákéi Sándor József ma is kitartó nagy buzgalommal ügyvezető alelnöki minőségben vezeti az EMKE ügyeit, ez a nagy per is a szivén feküdt, Ő volt az, aki irányitott és szenvedett érte s aki mindent megtett a lehető legjobb eredmény érdekében. Kivánjuk, hogy az Isten még sokáig tegye lehetővé neki magyar érdekeink szolgálatát ugy az EMKE-ben, mint más tereken.

Gyergyóbékás község saját lakósságával is harcol egy vitás erdei legelőért.

A gyergyóbékási erőszakos birtokfoglalásokról már több izben megemlékeztünk. Jellemző az ottani lakósságnak a tulajdonjogról alkotott felfogására, hogy a székely közbirtokossági erdős legelőterületek miatt folytatott harcon kivül, magának a közigazgatási községnek is harcot kell folytatnia polgáraival egy vitás erdei legelőért.

Az előzmények vissza nyulnak még az agrárkisajátitások idejébe. Gyergyóbékás községtől „Békás-szoros" név alatt elszakadt és külön községnek nyilvánitott testvérfalu részére 88 hold erdei legelőterületet sajátitottak ki az egyik havason, Csikkarczfalva község katholikus iskolája vagyonából. A kisajátitott területen nagyobb értékü faállomány is volt. A község felmérette a területet, elkészittette a kitermelési tervezetet, elintézte a telekkönyvi alakiságokat is, ugy, hogy a község 1929 ben a helybeli járásbiróság közbenjöttével birtokba is vette a területet.

A birósági végzéstől számitott tizenegy év után a község mai vezetősége észrevette, hogy nem azt a területet kapta tulajdonába, melyet az agrárbizottság részére megitélt a „Pusztaság" néven ismert erdőrészben, hanem egy másik erdőrészben, melyet Pantea Hostinaru és Társai birtokoinak. Az előljáróság nyomban lépéseket is tett a törvényes állapot visszaállitására, ami azonban — lévén a Pantea és Társai által használt terület sokkal jobb minőségü — erős ellenállásra talált, ugy, hogy a községnek most már saját polgáraival kell harcolnia igazságáért. Ilyen körülmények között mit tehetett ismételten Drimba József alezredes-megyefőnök? — értekezletre hivta össze a vármegyeházába Békás-szoros község előljáróságát, Pantea Hostinarut, dr. Val. Otetea tartomány ügyészt, Ioan Bors inspector a Csiki Mezőgazdasági Kamara igazgatóját és D. Dan katasszteri biztost.

Az értekezleten megállapitást nyert, hogy az ügyet békésen elintézni nem lehet, mert a község lakóssága nem akarja átengedni az eddig használt, a község részére kisajátitott, de tévesen birtokba nem vett területet. Tehát birói utra kell terelni az ügyet. Ennek vitelével az értekezlet megbizta dr. V. Otetea tartományi ügyészt. Drimba megyefőnök javaslatára pedig kimondotta az értekezlet, hogy az ügy további elmérgesedésének megakadályozása érdekében a lakósság használja a per eldöltéig azt a területet, melyet „Paraul Icoanei"-nek neveznek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hir.** Dr. Berkovics József csikszeredai orvos katonai szolgálatából hazatért és ugy magán, mint betegsegélyzői rendeléseit megkezdte.

— **Veress Ernő pappászentelésének** 25 éves **évfordulója**. Május 31 én ünnepelte meg Veress Ernő pápai kamarás, kolozsvári plebánoshelyettes, pappá szentelésének 25 éves évfordulóját. Az ezüstmise alkalmával Kolozsvár katholikus társadalma meleg ünneplésben részesitette Veress Ernőt, a rendkivül értékes munkateljesitményeket végző, igazán hivatásának élő papot.

— **Előléptetés.** Marcu Ulpiu, a helybeli hadkiegészitőparancsnokságnoz beosztott őrnagyot, a junius hó 8 iki előléptetések alkalmával alezredessé léptették elé.

— **Meghalt Kovács András** nyug. tanitóképezdei igazgató. A folyton ritkuló sorainkból is mét elragadott egy derék, munkás életet a kérlelhetetlen halál: 61 éves korában, május 31 én. Marosvásárhelyen meghalt Kovács András, a csiksomlyói — Marosvásárhelyre áthelyezett rom. kat. tanitóképző ny. igazgatója. 14 éven át szolgálta mint tanár a tanitói utánpótlás nemes és fontos ügyét és ugyancsak ezen szolgálatában töltött el igazgatói minőségben 16 évet. A jóságos lelkü, derüs, kiegyensulyozott életü igazgatónak nem voltak ellenségei, csak tisztelői és barátai. Csendes, szerény munkálkodásával sohasem hivalkodott, pedig kiváló tanitó nemzedékek nevelkedtek fel a székely elemi oktatás vezetésére kezei alól. Egyelőre fel sem lehet mérni, milyen fontos és nehéz feladatot teljesitett a legnehezebb időkben a kat. tanitói utánpótlás terén. Majd a székelyföldi kulturtörténelem tudja csak kellően méltatni ezt a vallásos, faját és nemzetét igazán szerető nagy papi embert, akit kiváló érdemeiért pápai káplánsággal is kitüntetett a Szentszék. Holttestét a marosvásárhelyi tanitóképző kápolnájában ravatalozták fel és onnan temették el nagy részvéttel és a katolikus iskolák tanári kara és növendékei részvételével a marosvásárhelyi temetőbe.

— **A katonai behivottak elindulásuk előtt jelentkezzenek.** Csikszereda város tanácsa felhivja a gyakorlatra behivottak figyelmét, hogy a városházán kötelesek jelentkezni a behivó rendelettel, ugy a bevonulások előtt, mint a leszereléskor, vagy szabadságolás esetén, az erre vonatkozó katonai igazolványokkal, mert ellenesetben minden néven nevezendő segélyezési igényüket és jogukat elveszitik.

— **Hadirokkantak figyelmébe.** A román Hivatalos lap 120 ik számában megjelent a katonai és rokkant nyugdijak felemeléséről szóló törvényrendelet. Közöljük, hogy ez a törvény most sem vonatkozik az Erdély, Bánát és Bukovinában élő azon hadi nyugdijasokra, akiknek nyugdijait mind mai napig nem egyesitették. Ezt a hirt azért közöljük, hogy az érdekelt rokkantak ne tegyenek hiábavaló lépéseket ennek a törvénynek alapján. Várjanak tovább, mert igéret van, hogy külön törvénnyel megoldják ezt a kérdést is.

— **Áthelyezés.** Gyárfák Elek helybeli rendőrbiztost folyó évi junius 1-i hatállyal Baraadra helyezték át.

— **Halálozás.** Borka Lajos nyug. állami iskolai igazgató-tanitó, aki 40 éven át hüen szolgálta a tanügyet, 78 ik éves korában, Borszéken, folyó évi május hó 30-án elhunyt. Elhunytát feleségén kivül gyermekei Borka Erzsébet dr. Peterffy Pálné és Borka Ágnes valamint kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Az Olt és Maros elöntötték az összes csiki kaszálókat.** A rendkivüli időjárás nagy nyomoruságoknak veti elő az árnyékát. Az állandóan zuhogó eső miatt az Olt és Maros az egész csiki illetve gyergyói medencében kilépett medréből. Viz alá kerültek az oltmelléki kaszálók, a gyergyói részeken pedig a vetésekben okoz nagy károkat a megáradt Maros. Nem kell bővebben fejtegetni mit jelent a kaszálók leiszapolása ebben a vármegyében, ahol az állattenyésztés fő létalapja kezdett lenni a gazdának. De a folytonos hüvös esőzéssel komoly veszedelembe kerül mindenfajta vetése is a csiki gazdának. Egyéb gondok sokasága között az időjárásnak ez a szeszélyessége is megdöbbentő aggodalmakat tartogat az amugyis sok bajjal küszködő csiki gazda számára. Egyébként feljegyzésre érdemes jelenség ebben az egyensulyát elvesztett világban, hogy 1940 junius 6-án, amikor e sorok iródnak, Csikban a fütött szoba még mindig jól esik.

— **Veszett kutya garázdálkodott a városban** A város ugynevezett Lipován részeben veszett kutya garázdálkodott és több embert és állatot megmart. A kutyát sikerült agyonütni, azonban a veszettség megállapitása csak nagy nehézségek között történhetett meg, mert a város egyetlen állatorvosa is katonai lósorozáson volt, székhelyétől távol. A sérült embereket a kórházban részesitették első segélyben, ahonnan elszállitották a brassói Pasteur-intézetbe.

Gyergyói élet

ROVATVEZETŐ: CSIBY LAJOS.

Feltünés.

A társaságban egyszer csak megjelenik egy hölgy. Nem különösen szép, de túlságosan elegáns — már amennyiben az elegáncia az utolsó divat szabályaihoz való alkalmazkodást jelenti. És mégis óriás feltünést kelt; olyan feltünő, mint amilyen a békeévekben egy erősen kifestett nő volt, aki felékszerezve és tollaskalapban jelent meg valahol, abban az időben, amikor legfeljebb varietécsillagok és könnyü nők festették magukat.

A most megjelent szürkeruhás hölgy azért feltünő, mert nincs rajta egy parányi ruzs sem, egy leheletnyi puder sem, nem lebegi körül illatfelhő, ruhája hosszabb a mostaninál, ékszere nincs s a kezén nincs körömlakk. Furcsa ez a fehéres, fénytelen köröm s furcsa a kendőzetlen arc, amely egészen olyan, amilyennek az Isten megteremtette. De ami legkülönösebb rajta a frizurája. Nincs örökondolálva, nincsenek a fejetetejére gyürt fürtök, haja vége nincs felkunkoritva, vagy behajtva. Olyan sima a haja, sötétbarna, soha hidrogénszuperoxidot nem látott haja, mint egy szorosan fejhez simuló sapka s a nyakán hátul szorosan becsavart konty, a kettéválasztott frizura alatt, ahogy nagyanyáink viselték. A kacérsághoz és a modernséghez való ilyen teljes hütlenség, az egyszerüségnek ez a kihangsulyozása teszi feltünővé a fiatal asszonyt, akinek halk mondatai s egész viselkedése igy egy olyan nőtipust hoz közénk, amelyről már azt hittük, hogy végképpen kiveszett, mint valami nemes madárfajta, amelyet kiirtott az emberi erőszak, vagy amely kevésbé volt életrevaló s igy elfoglalták helyét a szinesebb tollazatu, hangosabb és éhesebb fajok. Egy pár percig elnézik és elhallgatnak s talán edesanyjuk jut az eszükbe, de aztán ujra hangosabbak lesznek, szól a rádió és táncolni viszik a társaságban lévő modern fiatal lányokat, akiknek körmük fehérré fakult s szájuk szintelenné vált az örökös lakk és ruzs alatt, amiket ha soká használ valaki, elveszi az élet természetes szineit.

Most már senki sem törődik a szürke, fiatal nővel, aki a divány sarkán ül és némán issza feketéjét. A háziasszony ül mellé udvariasságból és próbálja szórakoztatni. Senki sem kiváncsi, hogy mi a véleménye háboruról és napi szenzációkról, könyvekről és filmekről és az egész életről. Táncolni nem kéri fel senki, mert a fiatalabb férfiak kissé félnek tőle, túlságosan tiszteletreméltó. Kártyázni hivják, de azt mondja szoiid mosollyal, hogy nem ismeri a kártyát.

Most már csodabogárnak nézik s mialatt a rádió bolond amerikai jazzt harsog, teljesen megfeledkeznek róla. Egy modern, fiatal lány odasugja partnerének. Nem tudom mit szeret rajta az ura, olyan szimpla. Igy mondja: szimpla azzal azt hiszi, le is tárgyalta a szürkeruhás asszonyt, aki nem érdekes, nem mai, nincs itt semmi keresnivalója s meg is látszik rajta, hogy nem érzi jól magát és csak az ura kedvéért jött le ma este.

Pillanatnyi feltünést keltett s aztán elfelejtették. Mert mi már ugy hozzászoktunk, hogy minden kendőzött, hamis, gépi és más, mint a valóságban, hogy megijedünk attól, ami természetes és csakugyan olyan, mint az élet.

(M. L.)

A női divatszeszélyek csodái.

Elámul az ember, ha a technika csodáit látja, de sokkal bámulatra méltóbb az, amit a női divat terén kitaláltak. Amikor először láttuk meg a kirakatokban a coturnusszerü uj női cipőket, nem hittük volna, hogy akad olyan nő, aki viselni fogja a magasan feltöltöttsarku ortopéd cipőhöz hasonló valamit, azután belátttuk, hogy tévedtünk. Az uccák teli vannak ilyen cipőket viselő nőkkel. Vannak még ilyenebbeket viselők is, mert közben ez a divat is fejlődött. Az első ilyenfajta cipők legalább egyszinüek voltak. Az ujabb cipőcsodák sarka ezerféle szinben pompázik, kiugrások és bemélyedések vannak rajta. Még jóformán el se csodálkoshattunk ezeken a cipőkön, amikor ujabb fajtájuak jelentek meg a piacon rendes sarkokkal, de két ujnyi vastagságu parafával feltöltött talppal. De ez sem volt elég a női cipődivatnak.

Megjelentek az uj nyári cipők rikitó szinekben, vastag fatalpakkal. Ezek között az a rikitószinü cipő viszi a pálmát, melynek talpa hullámosra kiesztergályozott fából van. Hogyan lehet ezzel lépni, azt az Isten tudja.

Kellőképpen még fel sem ócsudhattunk a cipődivat által keltett rémületből, máris folytatódott a dolog azzal, amit a női kalapcsodák között láttunk. A kalapok általában kicsinyek és tiszta csoda, hogy megülnek a női fejek bubján. Formájuk rendszerint merész csucsot ábrázol, mely az ég felé tör. Vannak azonban olyanok is, amelyek csonkakup formáját mutatják és a pálmát azok a kalapok viszik, melyeknek nincs teteje. Ezek ugyanis drágábbak és a női divat szempontjából az ár a fontos.

Hol vannak a régi idők, amikor ilyenkor, nyár kezdetén gyönyörü florenti kalapokban *pompáztak a nők? Igaz, hogy abban az időben* olyan cipőket, amilyeneket most viselnek a nők, csak a nyomorékok hordtak.

Különben mit birálgassunk buta férfiszemmel ezeket a holmikat a nők viselik és ők pedig tudják, hogy mi jó és szép nekik.

Viseljék egészséggel! (a. l.)

HIREK.

— **Halálozás.** Özv. Vákár Lászlóné szül. Bogdán Veronika 79 éves korában, folyó hó 4-én este beállott szivbénulás következtében hirtelen meghalt. Temetése folyó hó 6 án csütörtökön délután 5 órakor, örmény szertartás szerint ment végbe, nagy részvét mellett. Az elhunyt nagyasszonyt, közvetlen hozzátartozói, a Vákár, Csiky és Lázár családok, valamint kiterjedt elökelő rokonsága, mint igazi anyát, nagyanyát, testvért és jó rokont gyászolják, akivel egy példás, családjáért élő, becsületes munkásélet költözött el az élők sorából.

— **50%-os kedvezmény.** A Gyilkostó, mint üdülőhely (localitățile climaterice) ebben az évben is megkapta az 50%-os utazási kedvezményt. A kedvezmény junius hó 1-én kezdődött és tart szeptember hó 30-ig bezárólag a következő módozatok mellett: Minden, Gyergyószentmiklósra váltott jegy érvényes a visszautazásra, 60 klm. távolságon belül azonnal és borités (plic) nélkül. 60 klm. távolságon felüli helyekről érkezett utasoknak a megváltott jegy mellé boritékot is kell venni azon az állomáson, ahonnan jött, amivel aztán innen, vagy más 50%-os kedvezményt élvező helyről csak 8 nap eltelte után tud visszautazni. Kivételt képeznek a szombat, vagy ünnepnapokon váltott jegyek, amelyek borités nélkül is érvényesek, ha az illető, az ünnepét vagy vasárnapot követő nap (hétfőn) éjjel 12 óráig visszaindul. *Fontos*, a megváltott jegy megőrzése.

— **Bucurest hónap.** A minden évben megrendezett „bucuresti hónap" és „könyv-hét" folyó hó 5 től kezdetét vette, amely junius hó 20 ig fog tartani. A Cfr. vezérigazgatósága erre az időre is 50%-ot engedélyezett. Az elutazásnál egész jegy váltandó és egy borités (plic), amelyre az illető nevét, jegyszám és dátumot az elindulásnál a pénztárnok köteles feljegyezni. Visszautazásnál — ami 5 nap mulva érvényes — ezeket csak Bucurestiben láttamozzák. Az ilyen jegyekkel nem lehet megszakitani az utazást. — Aki szombaton indul és hétfő éjjel 12-ig vissza is tér a fővárosbol az 75%-os kedvezményt kap, vagyis az indulásnál megváltott féljeggyel a fenntí módozatok mellett vissza is jön.

— **Iskolai hirek.** Összes iskoláinkban, befejeződtek a tanitások sőt a vizsgák is. A hirtelen rövidséggel befejezett tanév ünnepélyes évzárója 9 én, vasárnap lesz.

— **Halálos baleset a szénbányában.** Ilie Teodor 35 éves salonaisi, bacaumegyei illetőségü munkás a darmanesti szénbányában dolgozott. Munkaközben egy szénnel terhelt kocsi kiugrott a sinekről és az éppen ott dolgozó munkást valósággal falhoz lapitotta. Beszállitották az itteni kórházba, ahol 5 napi kinlódás után sérüléseibe belehalt.

— **Két öngyilkosság egyetlen nap alatt.** Márton Sándor 51 éves gyergyóditrói gazdálkodó gyógyithatatlan betegsége miatt nadrágszijával lakásán felakasztotta magát. — Ugyancsak kötélle! végzett magával Varga Péter 64 éves gyergyóremetei pásztor is, aki az erdőn egy fenyőfára akasztotta fel magát. Tettének oka ismeretlen.

— **Lefejezte a mozdony egy vasuti fékező feleségét.** Arion Vasile gyergyószentmiklósi vasuti fékező felesége ebédet hozott szolgálatban lévő férje részére. Amint az állomáson kereste férjét, nem vette észre, hogy teljes sebességgel berobog Madéfalva felől a személyvonat. A mozdony fellökte, az asszony a kerekek közé került, melyek valósággal lefejezték. A vizsgálat megindult annak megállapitására, kit terhel a felelősség a halálos balesetért.

„Gyermek-mise" Csikban.

„Engedjétek hozzám a kisdedeket"...

Az ujságiró nehéz, robotos munkája, felelősségteljes, komoly elfoglaltságot igényel. Alig van ideje és alkalma arra, hogy az idegölő, küzdelmes, rohanó idők száguldásában szünetet tartson és megpihentesse testét, lelkét. Pedig apró, kedves, másnak talán fel sem tünő megfigyelésekre is szüksége van, hogy üdítő harmatként frissitse fel szellemét, további munkakészségét. Ilyen felejthetetlen s csak a gyermeki lélek tisztaságából, friss üdeségéből forrásozó élményben volt részem pár hónappal ezelőtt. Azóta, mint elhagyott csigaházban a tenger mormolása, állandóan csong bennem a magával ragadó emlékezés ereje. Elmondom, hadd fürödjenek meg olvasóink is a hószinü tiszta, imádságos gyermeki lelkek kegyelemteljes forrásvizében.

Gyergyóremetére szólitott a kötelesség. Vasárnap is ott ért. Legnépesebb csiki község, három szentmisén is szufolásig megtelik a nagy templom. A késbeeső mise 9 órakor az u. n. „gyermek-mise". Ezen csak iskolás gyermekek vesznek részt. A gyergyói nagyközségek ezen dicséretre méltó szokásáról hallottam ugyan már László Ignác főesperes urtól, mégis milyen meghatódtam, mikor a hatalmas templomba belépve, csupa székely ruhás falusi gyermeket láttam az összes padsorokban, szentélyben, mellékoltárok előtt; de elfoglalta a templom legutolsó férőhelyét is az átló gyermekek szorongó tömege. Önkéntelenül is felkiáltottam a templomi bejáró előtt:

— Istenem! Mennyi sok drága székely gyermek!

Soha életemben ennyi kerekfejü, értelmes arcu, egészséges gyermeket együtt nem láttam. Talán meg a katholikus nagygyülés alkalmával Csiksomlyón, a kegytemplomban. Lehettek vagy 1200-an. Pirosposzgás csillogó szemü, eleven életgyermekek. Külön a fiuk, külön a leánykák.

Csak pillanatra borult el az arcom, amikor ruhásatukat vettem szemügyre. De eszembe jutott, székely gyermekek ezek, lerongyolódott, sokat küszködő, nélkülöző, a gyermekáldást még is megbecsülő székely szülők gyermekei. Bizony szegényesen voltak öltözve. Többen foltozottan, rossz lábbelben, de minden ragyogó tiszta volt rajtuk, mint fénylő szempárjuk ártatlan, hófehér kristály tekintete.

A leánykák egyik padsora belső végén helyezkedtem el szerényen, valahogy ne keltsek feltünést. Igy is gyanakvó tekintetek értek. Megkezdődött a csendes szentmise. Dr. Hollanda János plebános mondja. Kösben Mitály Imre és Fábián Mihály segédlelkészek valamint Borbáth József főkántor tartják fenn a rendet és fegyelmet.

A gyermekek kezében ima- és énekeskönyv. Cime „Egybegyültünk!" Aztán Borbáth kántor halkan megmondja a lapszámot, könyvlapok halk neszezése hallatszik egy pillanatra s aztán a főkántor egyetlen intésére 1200 gyermek ajakán — orgonakiséret nélkül — felcsendült egy áhitatos egyházi ének... Magasan szárnyalt az ég felé. Éreztem, hogy az Ur odafent a felhők felett tekintetével megsimogatta mindenik székely fiucska és leányka fődetlen, buksi fejét s jóságos atyai szelid lélekkel, a templomi ablakok szines üvegfestményeire hulló ragyogó napsütés szárnyán üzenete, hogy jóleszően tudomásul vette, meghallgatta a ragaszkodó, harmatos gyermekszivek tiszta, sugárszőhajos vetésbe szendült imáját...

Szent Lénárd francia apát, a község és a szapora gyermekáldás védőszentje atyai meleg tekintettel simogatta szemével a főoltárról szeretteit...

Majd ének után egy tiszta, csengőhangu kis leány kezdésére, szépen hangsulyozva, szavalókórusszerüen harsant fel a miserészi közös ima...

Az áhitat friss illatos, szüzfehér rózsabimbói nyiladoztak aztán tovább a gyermeklelkek tarka virágos kertjében.

— „Uram Jézus Krisztus! Te mondád: hagyjátok a gyermekeket hozzám jönni és ne tiltsátok el tőlem. Odahajtjuk fejünket forrón dobogó Szent Szivedhez"...

Az áhitatszerü elfogódottság megharmatositja szemünket s hálás köszönetet mormol ajakunk:

— Mi, az élet nagy gyermekei, akik korán deresedő fejjel, a tülekedő, önző, rohanó, kavargó, küzdelmes életsorban csupán kis gyermekeink tiszta kék szemének biztató tekintetéből merithetünk erőt, kitartást, reményt, örömet, hálás szivvel megköszönjük a jóságos Istennek, az Ő lélekformáló szeretetének székely gyermekek, hogyha csak rövid időre is jobbakká, tisztábbakká, gyermekiebbé tettetek...

Albert István.

Nemzeti multunkból.

I. Endrétől — Szt. Lászlóig.

Amint előző közleményünkből láttuk Szt. István a magyarok első királya 90 éves korában 1038 aug. 15 én fiu örökös nélkül halt el. Emiatt válságos idők következtek a nemzet és keresztény hit életére. Nem volt senki a rokonságból, aki követhette volna a trónon. Elsősorban unokatestvére Vazul jött volna számitásba, de ő pogány volt. Majd bele is keveredett egy István ellen tervezett merényletbe, amiért István megvakittatta és 3 fiát Endrét, Bélát és Leventét Lengyelországba számüzte.

Ilyen körülmények között került a magyar trónra István nővérének, Urseolo Ottó velencei dogetól való fia, Péter, akit egy III. Henrik német császár ellen viselt gyászosvégű háboruja miatt elüztek és Aba Samuelt választottak királynak, aki István nővérének volt a férje. Rövid uralkodás után a már emlitett ménfői csata után Henrik német császár Pétert másodszor is a magyar trónra ültette, aki Aba Samuelt kivégeztette.

Péter másodszori uralma nem tartott sokáig. A nemzet elüzte és mint megvakitott fogoly fejezte be életét.

A magyar trón igy ismét válságba került, István halála után 6 évvel már negyedszer. A trónra ezuttal fiuági Árpád rokon kerül és pedig Vazulnak a külföldre számüzött fiát I. Endrét (1046—1060) hozzák haza. Endre Lengyelországban keresztény lett. Tőle remélték nemcsak az ország függetlenségének a német hübériség alól való felmentését, de a kereszténység kiirtását is. Az ország lázadásba borult. Vata pusztitó magyarjai Gellért püspököt is a Dunába tasziitották. De Endre bölcs számitással leverte a pogány lázadást. Majd ezután érintkezésbe lépett III Henrik császárral és ügyes politikával sikerült elodázni a vele való fegyveres leszámolást. Közben hazahivta Béla öccsét, akivel orosz szokás szerint megosztotta országát is és a kiváló Bélával megerősitette katonai hatalmát is, Ezek után 1051-ben és 1052-ben Béla hadai Vértesnél, majd Pozsonynál sulyos vereséget mérnek Henrik császárra. Béke azonban csak 1058 ban köttetett, amikor Endre, a 6 éves fia, Salamon számára feleségül kérte Henrik 14 éves leányát — Juditot. Ezzel a békével vegetért Németország hübéri igénye Magyarországra, de az uj rokoni összeköttetés ismét uj alkalmat szolgáltatott a németeknek, az ország belügyeibe való beavatkozásra.

Endre ugyanis még fia születése előtt azt igérte Bélának, hogy ráhagyja az országot. Fia születése után azonban megváltozott a helyzet. Fegyveres összetüzésre is került a sor a két testvér között, a koronás király és a legendás hirü hadvezér között, amely Béla győzelmével végződött s a foglyul esett Endre király, akit menekülés közben lovai összeiportak, 1060-ban meghalt. Utána Béla követte a trózon, aki csak 3 évig élte tul bátyját. Rövid uralkodása alatt háborut viselt a németekkel, bár önként felajánlotta trónját, a még apja életében megkoronázott s Németországba menekült Salamonnak, akit a németek fegyveres erővel hoztak vissza. Béla ezt a csatát elvesztette és azt nem is sokkal élte tul. IV. Henrik, Fehérvárra kisérte Salamont és ott ismét megkoronázta. Ezzel helyreállott a béke Németországgal s kezdetét vette Salamon békétlen uralma (1063—1074) Béla fiai — Géza, László és Lambert kiegyeztek Salamonnal s egyidejű nagy volt az egyetértés az unokatestvérek között. Közösen verték vissza Erdélyben a keletről betörő uzokat, vagy fekete kunokat. Az erdélyi Cserhalom melletti ütközetben alapitotta meg vitézi hirnevét Béla második fia, László, aki Szent László néven irta be később nevét nagy királyaink sorába. Ebben az időben került magyar kézre Nándorfehérvár is.

Az országot alig védték meg a délről és keletről veszélyeztető ellenséggel szemben, máris összevesztek a király és Béla fiai. Fegyverre került a sor és a Mogyoród mellett lefolyt csatát Salamon elvesztve, trónjától megfosztották.

Géza következett a trónon (1074—1077), akinek először az elüzött Salamonnak a sogorával IV. Henrikkel kellett megküzdenie. Majd VII Gergely pápával kellett elismertetnie magát. Közben VII Dukász Mihály bizánci Császár koronát küldött Gézának barátsága jeléül, amely ma a Szilveszter-féle koronával összeforrasztva annak alsó részét képezi.

Géza és Salamon között békéltetést kezdett különösen a pápa, amelynek során Géza már-már hajlandó is volt a trónt átadni a Pozsonyban tartózkodó Salamonnak, amikor hirtelen meghalt. A nemzet kösvéleménye ekkor egyhangulag László mellé állott és 1077-ben királlyá választotta, — akinek csaknem 20 évig tartó uralma alatt ismét békés, alkotó korszak következett a nemzet életére.

— Ha a távirat szövege elváltozik. Guttman Imre bucuresti kereskedő Tibor nevü fia 1936-ban aradmegyei rokonainál nyaralt. A gyermektől egy pár hétig nem kaptak levelet és az aggódó szülők kértek, hogy sürgősen adjon hírt magáról. Erre az aradi rokonoktól a következő szövegü távirat érkezett a szülők czimére: „Tibi este moarte, vine“, ami magyarra forditva azt jelenti: Tibi halott, gyere. A kétségbeesett szülők azonnal rohantak gyermekük koporsójához. Ott az a kellemes meglepetés fogadta, hogy a Tibi fiuknak semmi baja nincsen. A Tibi rokonai ugyanis a következő szövegü táviratot adták fel: „Tibi este foarte bine“, vagyis magyarul: Tibi nagyon jól van. És a „Tibi este foarte bine“ szöveg a távirász kezén elváltozott „Tibi este moarte, vine“-re. — Természetesen Guttmann Imre beperelte a postát és meg is nyerte a pert. A posta viszont Guttmann Olga kürtösi postakezelő és Joanas Olga aradi táviradász ellen inditott viszontkeresetet.

Uj rádió szaküzletemben

elvállalok bármilyen javitást.

Akármilyen tipusu és bárkitől vett rádiókat leggyorsabban javitok

Uj, nagy teljesitményü akkumulatortöltő berendezesemmel

töltést leggyorsabban végzek.

Minden akkumulatort azonnal töltésre kapcsolok.

Rádio Vécsey

Mercurea-Ciuc, Str. I. C. Bratianu 46

az Uri Kaszinó épületében, a régi üzlettel szemben. 9—

— RÖVID HIREK. A nyugati nagy háboru első menete a német hadsereg kétségtelen fölényével és hatalmas győzelmével véget ért. A német haderő huszonöt nap alatt elfoglalta Hollandiát, Belgiumot, bekeritette, tönkre verte az az angol expediciós hadsereget, mélyen benyomult Északfranciaországba és a szövetségesekre olyan csapást mért, melynek következményei kiszámithatatlanok. Az angol expediciós hadsereg roncsait sikerült ugyan visszamenteni a szigetországba, de több mint nyolcvan hadosztály hadianyaga került a németek kezére és a foglyok végeláthatatlan tömegei menetelnek a német fogolytáborok felé. A német jelentés szerint eddig 1 millió kétszázezer fogoly került a németek kezére. A német haderő 25 napjának ez a teljesitménye páratlanul áll a hadtörténelemben. — Abból az alkalomból, hogy a németek a történelemnek ezt a legnagyobb csatáját betejezték, Hitler vezér és kancellár kiáltványt intézett a német néphez. Elrendelte, hogy egész Németországot kilobogózzák és három napon keresztül minden harangot megkonditsanak a német katona tiszteletére. A kiáltvány ezekkel a sorokkal zárul: A harangzugás fonódjék össze azzal az imával, amivel a német nemzet most ujból követni fogja fiait. Mert ezen a reggelen a német hadosztályok és repülő rajok ismét elindultak, hogy folytassák a harcot a szabadságért és a német nemzet jövőjéért. — Amint a német vezéri főhadiszállás bejelentette, a német haderő a belgiumi győzelmek után ujabb támadásba kezdett. Az uj támadás junius 4-én hajnalban kétszáz kilóméter szélességben indult meg a tenger és a Maginot vonal közötti területen. A németek ezt a támadást harcicocsik nélkül kezdték meg, a régi módszerekkel. Tüzérségi előkészités utáni gyalogsági támadással indultak el a Somme, az Oise és Aisne folyók közötti területeken. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy angolok már sehol nincsenek és a franciák egészen magukra maradva harcolnak. — Magyarországon széleskörü mozgalom indult meg a mostani háboruban elesett német katonák árváinak Magyarországon való nyaraltatása ügyében — Churchil angol miniszterelnök junius 4-én mondotta el alsóházi beszédét, amelyben beszámolt az angol expediciós hadsereg katasztrófájáról. Ebben főleg azt hangoztatta, hogy a belga hadsereg fegyverletétele volt a vereség főoka. Nem tagadta a beszámoló a németek győzelmét, igyekezett megállapitani azonban, hogy az angol és francia katonák vitézsége megakadályozta a teljes összeomlást. Végeredményben ennek köszönhető, hogy mégis sikerült 350 ezer embert megmenteni és átszállitani a csatornán. Az angol miniszterelnök 30 ezer ember veszteséget jelentett be halottakban és sebesültekben. Hadianyag veszteségünk óriási — mondotta Churchil. Majdnem ezer ágyut vesztettünk, hátrahagytuk összes szállitó és páncélkocsijainkat. Mindaz, ami történt Franciaországban és Belgiumban, az óriási vereséget jelent. Churchil igy fejezte be beszédét: Tovább harcolunk. Minden áldozatra készek vagyunk. Soha nem adjuk meg magunkat. Még akkor is, ha az anyaországot igába hajtják és kiéheztetik — amit egy pillanatig sem hiszek — tengerentuli világbirodalmunk, amelyet a hatalmas angol flotta véd, folytatja az ellenállást, amig az Ujvilág hatalmas erejével a kellő időben közbelép az Ovilág felszabaditásáért és megmentéséért.

— Gazdakörök és közbirtokosságok figyelmébe! Szászvidékről hozott, kiválóan sikerült nemesitésű 9 hónapos, igen szépen fejlett fehér kan eladó Gyönös Gyulánál Csikszeredában.

— A világ vallási statisztikája. Az 1939. évre vonatkozó egyházi évkönyv rendszivül érdekes világvallási statisztikát állitott össze, amelynek főbb számadatai a következők: A föld összes lakossága kereken 2 122 668.000 Ezek közül a katolikus egyház tagja 398,277 000, protestáns 201 millió 868,000, orth. 161,305 000, egyéb keresztény 9 348 000, zsidó vallásu 19 891,000 mohamedán 296 177 000 hindu 252 462000, budhista 180 990 000, cintoista 18 800 000, egyéb keletázsiai vallások követője 393 000 000, egyéb pogány 115 millió 828 000, felekezeten kivül és nincsen róla adat 77,742.000. — Százalékban kifejezve a katolikusok a föld lakosságának 18.8 százalékát teszik ki, a protestánsok 9 5, az ortodoxok 7 6 százalék, egyéb keresztények 0.5 százalékát. Tehát az összes keresztények 36.4 százalékát teszik ki az emberiségnek. — A nem keresztények százalékos megoszlása: zsidó vallásuak 0 8, mohamedánok 14, hinduisták 11,9, budhisták 8.6, sintoisták 0.9, keletázsiai vallások 18 5, egyéb pogányok 5 4, felekezeten kivülieik 3.6 százalék.

Jó családból való fiut felveszek tanulónak, Déjbukát kereskedő, Ghimesfeget 1—3

Kéményseprő tanulónak felveszek egy értelmes és szorgalmas fiut, Drócsa Imre, Csikszeredа.

MEGHIVÓ.

A Szépvizi Első Takarékpénztár Részvénytársaság az 1939 üzletévről

XIII-ik évi rendes közgyülését

Szépvizen, 1940 évi junius hó 29-én délután 3 órától kezdődőleg, az intézet helyiségében tartja meg, melyre a részvényeseket tisztelettel meghivja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó, a szavazati jogok igazolásának számbavételére három tagu bizottság, a közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére két részvényes kijelölése.
2. Igazgatósági jelentés az 1939 üzletévről.
3. Felügyelő bizottság jelentése.
4. Zárószámadás előterjesztése és a mérleg megállapitása.
5. Határozathozatal a 2—4 pontokra vonatkozólag és a felmentvény megadása iránt.
6. Inditványok.

Az alapszabályok 17. §-a szerint a határozatképességhez legalább 2000 részvény képviselete és 12 részvényes személyes jelenléte szükséges.

Frumoasa—Csikszépviz, 1940 évi junius hó 3-án.

Igazgatóság

Cassa de Păstrare S. A. din Ditrău, Jud. Ciuc.
Inscrise in Reg. Bancar sub Nr. F. s. 2/1934. Jud. Ciuc.

Bilanțul incheiat la 31 Decemvrie 1939.

Activ. Cassa: a) Numerar efectiv Lei 25,858.— Portofoliu de titluri: I. Titluri românești: I. Cu venit fix: a) Efecte publice v. n. Lei 5,000.— In portof. V. B. 4,400.— Portofoliu de scont: I. Plătibil în țară: Cambii fără garanție în portof. Lei 34,839.— b) Cambii garantate cu ipoteci. In portof. 174,020 — Lei. Total Lei 208,859.— Debitori: I. Din țară: a) Debitori garantați cu garanții diverse. Cambii de circ primite din care In portof. Lei 106.412 — Creanțe în conversiune conform Legei din 7. IV. 1934. (cota redusă) Lei 2,134,947.— Imobile: a) Pentru locuințe funcționari Lei 92,307.— b) Alte imobile Lei 51,390.— Total Lei 143,697.— Conturi diverse (debitoare) Lei 110,065.— Conturi transitori (debitoare) Lei 7,135.— Pierdere: a) Din anul curent Lei 82,141.— Total general Lei 2,823,514.—

Pasiv. Capital social Lei 1,000,000.— Fonduri de rezervă: a) Rezervă legale Lei 540,551.— Fonduri de amortisment: a) Pentru creanțe dubioase Lei 124,089.— b) Pentrn imobile Lei 8,766.— Total Lei 132,855.— Depuneri spre fructificare: I Din țară: Depuneri vechi Pe termen Lei: 750.320.— Creditori: I. Din țară: a) Creditori reduși. Sold neexigibil. Pe termen Lei: 62,689.— Conturi diverse (creditoare) Lei 287.071.— Conturi transitori (creditoare) Lei 50,028.— Total general Lei 2,823,514.—

Conturi de ordine. Debit. Cauțiuni statutare Lei 47,000.— Ipoteci, cesiuni, mărfuri și garanții diverse Lei 455,700.— Deposite de titluri și alte valori în păstrare Lei 222,041.— Total general Lei 724,741.—

Conturi de ordine. Credit. Deponenți de cauțiuni statutare Lei 47,000.— Deponenți de ipoteci, cesiuni, mărfuri și garanții diverse Lei 455,700.— Deponenți de titluri și alte valori în păstrare. a) Din țară Lei 222,041.— Total general Lei 724.741.—

Profit și Pierdere incheiat la 31. Dec. 1939.

Debit. Cheltueli de administrație: a) Salari și indemnizație Lei 139,979.— b) Diverse Lei 44,430.— Total Lei 184.409.— Imposit și taxe Lei 16,098.— Total general Lei 200,507.—

Credit. Report din beneficiul anului precedent Lei 46,092.— Dobânzile incasate: a) Dela portofoliu de scont Lei 3,192 — b) Dela debitori Lei 58,094.— Total Lei 61,286.— Venitul imobilelor Lei 7,000.— Beneficii diverse Lei 3,988.— Pierderi: Pierderi anului curent Lei 82,141.— Total general Lei 200,507.—

Ditrău, la 31 Decemvrie 1939.

Consiliul de Administrație.

Grefa Tribunalului Ciuc Secția Firmelor.

Prezentul bilanț și contul de profit și pierderi vizează de noi, pentru a se publica in Monitorul Oficial și în Buletinul Oficial Bancar.

Mercurea-Ciuc, la 20 Maiu 1940.

Judecător, Grefier.

Indescifrabil. Indesrifrabil.

Gyakorlott varrónő jutányos áron varr mindenféle női ruhákat divatlap szerint. Házakhoz is elmegy, vidékre is kiutazik. Cime a Vákár-üzletben

MODELL KALAPOK

tiz naponként uj formák első árban, megtekinthetők

VENCZEL TANÁRNÉNÁL

Ugyanott készülnek mindennemű női kalapok elsőrendű anyag hozzáadásával. Kalapok átalakitása a legrövidebb idő alatt.

Mercurea-Ciuc, I. C. Bratianu (Gimnázium)-utca 112. sz., a Sörház közelében.